

OPAS PIENEN YLEISÖTILAISUUDEN PELASTUSSUUNNITELMAN LAADINTAAN

JOHDANTO

Tämän oppaan tarkoituksena on kohta kohdalta opastaa pienen yleisötilaisuuden pelastussuunnitelman laadinnassa. Oppaan lisäksi on laadittu pienen yleisötilaisuuden pelastussuunnitelman mallipohja, johon asiat kirjataan.

Suunnitelmapohja on tarkoitettu pienille yleisötapahtumille.

Suuriin ja luonteeltaan poikkeaviin yleisötapahtumiin vaaditaan laajempi pelastussuunnitelma. Alueen pelastusviranomaiselta voi tiedustella pohjan soveltuvuutta kunkin tapahtuman tarpeisiin.

SÄÄDÖSPERUSTA

Pelastuslaki 379/2011 16 §

Yleisötilaisuuden pelastussuunnitelma

Yleisötilaisuuksiin ja muihin tapahtumiin, joihin osallistuvien ihmisten suuren määrän tai muun erityisen syyn vuoksi sisältyy merkittävä henkilö- tai paloturvallisuusriski, tilaisuuden järjestäjän on laadittava pelastussuunnitelma.

Yleisötilaisuuden pelastussuunnitelmassa on selvitettävä ja arvioitava tilaisuuden vaarat ja riskit. Niiden perusteella määritellään tilaisuuden turvallisuusjärjestelyt sekä tilaisuuden toteuttamisesta vastaavalle henkilöstölle ja tilaisuuteen osallistuvalla yleisöllä annettavat ohjeet onnettomuuksien ehkäisemiseksi ja onnettomuus- ja vaaratilanteessa toimimiseksi.

Yleisötilaisuuden pelastussuunnitelma on toimitettava viimeistään 14 vuorokautta ennen tilaisuuden alkamista tiedoksi alueen pelastusviranomaiselle. Alueen pelastusviranomaisen voi erityisestä syystä hyväksyä, että yleisötilaisuuden pelastussuunnitelma toimitetaan sille tiedoksi edellä mainitun määräajan jälkeen. Jos 2 momentissa tarkoitettu selvitys ja arvio tilaisuuden vaaroista ja riskeistä tai niiden perusteella määritellyt turvallisuusjärjestelyt ja ohjeet ovat alueen pelastusviranomaisen arvion mukaan puutteelliset, alueen pelastusviranomaisen voi palauttaa suunnitelman täydennettäväksi. Alueen pelastusviranomaisen tulee myös tarvittaessa suorittaa kohteessa 80 §:n mukainen palotarkastus ja ryhtyä 81 ja 82 §:n mukaisiin toimenpiteisiin.

Alueen pelastusviranomaisen tulee tarvittaessa ilmoittaa sille toimitetusta suunnitelmasta poliisille ja ensihoidosta vastaavalle terveysturvaviranomaiselle. Räjähde- tai räjähdysvaarallisten kemikaalien käytöstä erikoistehosteena tulee ilmoittaa etukäteen alueen pelastusviranomaiselle siten kuin asiasta säädetään vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain (390/2005) 81 §:ssä. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä yleisötilaisuuksista ja tapahtumista, joihin on laadittava yleisötilaisuuden pelastussuunnitelma. Yleisötilaisuuden pelastussuunnitelman sisällöstä voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

Valtioneuvoston asetus pelastustoimesta 407/2011 3 §

Yleisötilaisuuden pelastussuunnitelma

Pelastuslain 16 §:ssä tarkoitettu yleisötilaisuuden pelastussuunnitelma on laadittava yleisötilaisuuteen tai tapahtumaan, jossa:

- 1) arvioidaan olevan läsnä samanaikaisesti vähintään 200 henkilöä;
- 2) käytetään avotulta, ilotulitteita tai muita pyroteknisiä tuotteita taikka erikoistehosteina palo- ja räjähdysvaarallisia kemikaaleja;
- 3) tapahtumapaikan poistumisjärjestelyt poikkeavat tavanomaisesta; tai
- 4) tapahtuman luonne aiheuttaa erityistä vaaraa ihmisille.

Jos samaa yleisötilaisuutta tai tapahtumaa varten tulee muun lain kuin pelastuslain taikka toimivaltaisen viranomaisen antaman määräyksen nojalla laatia turvallisuus-, valmius- tai muu vastaava suunnitelma, erillistä yleisötilaisuuden pelastussuunnitelmaa ei tarvitse laatia, vaan pelastuslain 16 §:n 2 momentissa säädetyt suunnitelman sisältöä koskevat seikat voidaan koota mainittuun muuhun suunnitelmaan. Tästä on mainittava suunnitelmassa.

1. SUUNNITELMAN TARKOITUS

Suunnitelmapohjaan on kirjattu esimerkkitekstiä suunnitelman tarkoituksesta. Muokkaa teksti kyseiseen tapahtumaan soveltuvaksi.

1.1 Tapahtuman yleistiedot

Suunnitelmapohjan tähän kohtaan kirjataan tarkat tiedot tapahtumasta.

Tapahtuman nimi: *tapahtuman koko nimi/nimet*

Tapahtuman ajankohta: *päivämäärä ja kellonajat*

Tapahtumapaikka: *nimi ja osoite (kunta)*

Kohderyhmä/asiakaskunta: *aikuisia, lapsia, vanhuksia, liikuntarajoitteisia, jne.*

Tapahtuman järjestäjä: *vastuullisen järjestäjän nimi, y-tunnus/hetu, järjestäjän yhteystiedot*

Tapahtuman järjestäjän yhteyshenkilö: *nimi ja yhteystiedot*

Tapahtuman turvallisuudesta vastaava: *nimi ja yhteystiedot*

Tapahtuman kuvaus: *kuvaus tapahtumasta ja sen kulusta, ohjelmasta jne.*

Arvio henkilömäärästä: *arvio samanaikaisesti läsnä olevien henkilöiden määrästä (asiakkaat + henkilökunta)*

Tapahtuman erityispiirteet: *tapahtuman mahdolliset erityispiirteet kuten kaasut, polttoaineet, avotuli, pyrotekniikka, ilotulitteet, tuliesitys, extremelajit, tilapäinen majoittuminen/telttailu jne.*

Tapahtumapaikan erityispiirteet: *tapahtumapaikan erityispiirteet kuten kallio, kiipeämismahdollisuus, vesi, iso liikenneväylä, syrjäinen sijainti, pimeys, tapahtuma maastossa, huonot tieyhteydet, saari jne.*

2. TAPAHTUMAN VAAROJEN JA RISKIEN SELVITYS JA ARVIOINTI

Suunnitelman tässä kohdassa selvitetään ja arvioidaan tapahtuman vaarat ja riskit.

Vaarojen ja riskien arviointi on koko suunnitelman perusta, siksi se on syytä tehdä huolellisesti. Suurin osa suunnitelmasta muodostuu havaittujen vaarojen ja riskien perusteella. Havaittujen vaarojen ja riskien perusteella suunnitellaan tapahtuman turvallisuusjärjestelyt kohdassa 3 ja laaditaan tarvittavat ohjeet kohdassa 4.

Vaarojen ja riskien selvitys sekä arvioinnin vaiheet:

1. Arviointiryhmän kokoaminen ja valmistelut
2. Vaarojen ja riskien selvittäminen
3. Vaarojen ja riskien kirjaaminen
4. Syiden ja seurausten kirjaaminen

1. Arviointiryhmän kokoaminen ja valmistelut

Vaarojen ja riskien arviointi kannattaa tehdä ryhmässä, jossa on mukana tapahtuman järjestäjän edustaja, turvallisuusorganisaation edustaja sekä mahdollisuuksien mukaan muita tapahtuman toteuttamisesta vastaavia henkilöitä.

2. Vaarojen ja riskien selvittäminen

Arviointiryhmä kartoittaa vaaroja ja riskejä. Tarkoituksena on, että jokainen arviointiryhmän jäsen saa tuoda esiin mahdollisimman monta riskiä. Keskustelun apuna voidaan käyttää alla olevassa taulukossa annettuja esimerkkivaaroja ja -riskejä, omaa kokemusta, tietoa tapahtumissa sattuneista onnettomuuksista, kirjallisuutta ja niin edelleen. Vaarojen ja riskien selvittämisessä on syytä huomioida tapahtumapaikka ja/tai -tila, asiakaskunta sekä tapahtuman mahdolliset erityispiirteet. Mikäli tapahtuma-alueesta ja/tai -tilasta on saatavilla pohjakuva jo tässä vaiheessa, voidaan tätä hyödyntää riskien ja vaarojen selvittämistyössä. Pohjakuvan avulla voidaan kohta kohdalta pohtia minkälaisia vaaroja ja riskejä kuhunkin toimintoon liittyy.

3. Vaarojen ja riskien kirjaaminen

Pelastussuunnitelman mallipohjassa on kohdassa 2 yhteenvetotaulukko, johon riskit ja vaarat kirjataan. Ohessa alla, kohdassa 2.1, on annettu malliesimerkki taulukon täyttämisestä.

4. Syiden ja seurausten kirjaaminen

Kun tapahtuman vaaroista ja riskeistä on saatu laadittua kattava listaus, voidaan paneutua syihin ja seurauksiin. Asiaa voidaan käydä ryhmässä läpi vapaasti siten, että kun tuodaan esiin vaara tai riski, jokainen voi tuoda esiin syitä tai seurauksia. Tärkeää on erityisesti pohtia, mistä kyseinen vaara tai riski voi juuri kyseisessä tapahtumassa aiheutua (=syyt), ja mitä toteutuneesta vaarasta tai riskistä voi seurata (=seuraukset). Syyt ja seuraukset kirjataan yhteenvetotaulukkoon, kohdassa 2.1 on annettu malliesimerkki tästä.

Seuraavan sivun taulukkoon on koottu muutamia esimerkkejä riskeistä, niiden syistä ja seurauksista.

2.1 Yhteenvetotaulukko

A - Vaara tai riski	B - Syyt	C – Seuraukset
Tulipalo	Tupakointi, viallinen sähkölaite, ilkivalta	Tapahtuman keskeyttäminen/hetkellinen keskeyttäminen, henkilövahingot, irtaimistovahingot, maine
Tapaturma	Kompastuminen sähköjohtoon	
Sairaskohtaus		
Sääolosuhde		
Häiriökäyttäytyminen		
Väentungos		
Liikenne		

3. TAPAHTUMAN TURVALLISUUSJÄRJESTELYT

Suunnitelman tässä kohdassa suunnitellaan turvallisuusjärjestelyt kohdassa 2 havaituille vaaroille ja riskeille.

Perustana turvallisuusjärjestelyille ovat lainsäädännössä, rakentamismääräyksissä sekä ohjeissa olevat vaatimukset sekä ennen kaikkea vaarojen ja riskien arvioinnin johtopäätelmät. Tarkoituksena on tuoda esiin yleiskatsaus tapahtuman turvallisuusjärjestelyistä ja siitä, miten kuhunkin todettuun vaaraan tai riskiin voidaan tehokkaasti puuttua.

Jokaisen vaaran tai riskin turvallisuusjärjestelyiden kuvaus kattaa kolme vaihetta:

1. Onnettomuuksien ennaltaehkäisy: millä järjestelyillä vähennetään onnettomuuden tapahtumisen todennäköisyyttä. Varsinaiset ohjeet onnettomuuksien ennaltaehkäisyyn ovat kohdassa 4.1.
2. Varautuminen: mitä järjestelyjä on olemassa ja ylläpidetään siltä varalta, että onnettomuus tapahtuu ja vahingot pysyvät minimissä
3. Toiminta vaara-/onnettomuustilanteessa: mitkä järjestelyt ohjaavat oikeaa toimintaa onnettomuuden sattuessa. Varsinaiset toimintaohjeet ovat kohdassa 4.2.

Tarkoitus on kopioida tyhjiä riskitaulukkopohjia (kohta 3.1) riittävästi itse suunnitelmaan. Jokaisesta yhteenvetotaulukossa (kohta 2.1) olevasta vaarasta tai riskistä laaditaan oma taulukko.

Riskitaulukko täytetään keskustellen ja kaikkien asiantuntemusta sekä kokemuksia hyödyntäen. Alle on koottu kaksi esimerkkiä täytettävästä riskitaulukosta: tulipalo ja tapaturma. Hyödynnä niiden antamaa mallia omien riskitaulukoiden laadinnassa. Kaikkein tärkeintä on, että sovittuihin toimenpiteisiin todella sitoudutaan!

3.1 Turvallisuusjärjestelyt tapahtumassa havaittujen riskien osalta

Vaara tai riski: Tulipalo		Vastuutaho
Tulipaloja ennaltaehkäisevät järjestelyt	<ul style="list-style-type: none">– Tupakointi on sallittu vain merkityillä alueilla– Sisusteet ovat paloturvallisia– Sähkölaitteet ja -asennukset tarkastetaan– Henkilökunta koulutetaan ennaltaehkäisyyn– Suoritetaan valvontaa tapahtuma-alueella Jne.	<ul style="list-style-type: none">– Jatkuva valvonta, N.N suorittaa– N.N huolehtii, että sisusteet tilataan paloturvallisina– N.N tarkastaa ennen tapahtumaa– N.N kouluttaa ennen tapahtumaa– N.N kiertää alueella tunnin välein ja tarkkailee Jne.

Varautuminen tulipaloon	<ul style="list-style-type: none"> - Hankittu riittävästi alkusammutuskalustoa ja ne on sijoitettu asianmukaisesti - Uloskäytävät pidetään esteettöminä ja helposti avattavina - Palo-ovet pidetään suljettuina <p>Jne.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - N.N huolehtii ja tarkastaa ennen tapahtumaa - N.N tarkastaa ennen tapahtumaan ja tunnin välein tapahtuman aikana - N.N tarkastaa ennen tapahtumaan ja tunnin välein tapahtuman aikana <p>Jne.</p>
Toiminta tulipalotilanteessa	<ul style="list-style-type: none"> - Ohjeistetaan toiminta tulipalotilanteessa (ohje X) - 2 - 3 <p>Jne.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - N.N - 2 - 3 <p>Jne.</p>

Vaara tai riski: Tapaturma (kaatuminen, kompastuminen, liukastuminen, putoaminen, jne.)		Vastuutaho
Tapaturmia ennaltaehkäisevät järjestelyt	<ul style="list-style-type: none"> - Suojataan kaapelit ja johdot - Tarkkaillaan ja puututaan lattian/maan liukkauteen - Rajataan/merkitään vaaralliset alueet - Henkilökunta koulutetaan tarkkailemaan ja ilmoittamaan tapaturmariskeistä <p>Jne.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - N.N suojaa ja N.N tarkastaa - Jatkuva valvonta, N.N valvoo - N.N rajaa ja merkitsee - N.N kouluttaa henkilökunnan ennen tapahtumaa <p>Jne.</p>
Varautuminen tapaturmaan	<ul style="list-style-type: none"> - Varataan välineitä vaarallisten alueiden rajaamiseen ja merkitsemiseen - Hankitaan liukkauden torjuntavälineitä (kuten hiekkaa ja työkaluja) - Varattu riittävästi ensiaputaitoisia - Koulutettu henkilökunta hätäensiapuun - Hankittu riittävästi ensiapuvälineistöä - Ensiapupiste merkitty <p>Jne.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - N.N huolehtii - N.N huolehtii - N.N huolehtii - N.N kouluttaa - N.N hankkii - N.N huolehtii <p>Jne.</p>
Toiminta tapaturmatilanteessa	<ul style="list-style-type: none"> - Laaditaan ensiapusuunnitelma - Ohjeistetaan hätäensiapu (ohje X) - Ohjeistetaan hätäilmoituksen teko (ohje X) <p>Jne.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - N.N laatii - N.N laatii ohjeen - N.N laatii ohjeen <p>Jne.</p>

3.2 Yksityiskohtaiset turvallisuusjärjestelyt

Suunnitelman tässä kohdassa kuvataan tarkemmin turvallisuusjärjestelyitä. Kunkin kohdan osalta kirjataan, miten kursivilla olevan ohjetekstin minimivaatimukset tullaan toteuttamaan. Mikäli tapahtumassa ei käytetä esimerkiksi nestekaasua, poistetaan kyseinen kohta suunnitelmasta.

Alkusammutuskalusto

Kerrotaan alkusammutuskaluston määrä, laatu, sijoitus, opastus/merkintä ja milloin sammuttimet on viimeksi tarkastettu.

Ohje: Alkusammutuskalustolla tarkoitetaan käsisammuttimia, sammutuspeitettä, pikapalopostia ja sankoruiskua. Käsisammuttimet ovat enintään 20 kg painoisia sammuttimia. Sammutteena käsisammuttimissa käytetään esimerkiksi jauhetta, vesipohjaista nestettä, hiilidioksidia ja vaahtoa.

Tapahtumanjärjestäjällä on velvollisuus varata tapahtumapaikalle riittävä määrä tarkoitukseen soveltuvaa alkusammutuskalustoa. Alkusammutuskaluston tulee olla oikein sijoitettua sekä esteettömästi saatavilla ja sen sijainti on opastettava.

- *Yleisötapahtumissa käytetään vähintään*
 - *6 kg jauhesammuttimia, jotka ovat teholuokaltaan vähintään 27 A 144 B*
 - *6 l nestesammuttimia, joiden teholuokka on vähintään 13 A 144 B*
 - *5 kg hiilidioksidisammuttimia sähkölaitteiden yhteydessä.*
- *Konserteissa alkusammutuskalustoa tulee sijoittaa lavan sekä mikseripöydän yhteyteen.*
- *Kiinteistöissä ja väliaikaisissa rakennelmissa alkusammuttimia on vähintään 1 kpl/300 m².*
- *Myyntipaikan, jossa käsitellään tulta, yhteyteen on sijoitettava vähintään yksi sammutin ja sammutuspeite.*
- *Pyroesityksissä ja tuliesityksissä tulee olla 24 kg/l sammutusainetta.*
- *Kuivissa tasalämpöisissä tiloissa käytettävät sammuttimet on tarkastettava valtuutetun tarkastusliikkeen toimesta vähintään kahden vuoden väliajoin.*
- *Kosteudelle, tärinälle tai lämpötilojen vaihtelulle alttiina olevat sammuttimet on tarkastettava valtuutetun tarkastusliikkeen toimesta vähintään vuoden väliajoin.*
- *Alkusammutuskalusto merkitään asianmukaisesti.*

Automaattinen paloilmoitin

Kuvataan automaattisen paloilmoittimen irtikytkenästä aiheutuvat järjestelyt.

Osa kokoontumistiloista on varustettu automaattisella paloilmoittimella, joka reagoi savuun sekä lämpöön ja ilmoittaa niistä hätäkeskukseen. Mikäli yleisötapahtumassa käytetään tuotteita tai tapahtumassa on muita toimintoja, joista aiheutuu savua, on tapahtuman järjestäjän oltava yhteydessä kiinteistön omistajaan tai haltijaan ja selvítettävä automaattiseen paloilmoittimeen liittyvät käytännönjärjestelyt.

Paloilmoittimen irtikytkenäsjärjestelyistä tulee sopia kiinteistön omistajan tai haltijan kanssa. Irtikytkenän saa tehdä ainoastaan paloilmoitinlaitteen nimetty hoitaja. Irtikytkenän ajaksi alueelle on järjestettävä palovartiointi. Tähän tehtävään tulee nimetä palovartija, jonka tehtävä on irtikytettyjen tilojen valvominen. Palovartijalla ei saa olla muita samanaikaisia tehtäviä hoidettavanaan. Poikkeuksena tästä ovat vapaaehtoiset paloilmoitinlaitteistot, jolloin palovartiointijärjestelyt määrittää kiinteistön omistaja tai haltija.

Ensiapu

Ensiavun osalta täytetään ensiapusuunnitelma-lomake lomakkeen ohjeiden mukaisesti ja liitetään se osaksi pelastussuunnitelmaa. Pelastussuunnitelman tässä kohdassa riittää maininta siitä, että ensiapujärjestelyt on kuvattu liitteenä olevassa ensiapusuunnitelmassa.

Ohje: Tapahtumanjärjestäjällä on velvollisuus varata tapahtumaan sen luonteesta riippuen riittävä ensiapuvalmius. Ensiapupalveluiden tarkoituksena on antaa ensiapua lievästi loukkaantuneille ja sairastuneille sekä tarvittaessa järjestää heille jatkohoitoa. Yleisötapahtumissa ensiapuorganisaatio ja turvallisuusorganisaatio toimivat tiiviissä yhteistyössä. Ensiavun järjestämisestä tulee tehdä kirjallinen suunnitelma, joka liitetään osaksi pelastussuunnitelmaa.

Yksiselitteistä tapahtuman ensiapuhenkilöstön määrää ei ole olemassa, joten ensiapuhenkilöstön määrä tulee suhteuttaa yleisön määrään, riskeihin sekä alueen kokoon. Pienissä tapahtumissa ensiapuorganisaatiolla tulee olla nimetty johtaja, joka suorittanut vähintään EA 1 ja 2 kurssit tai vastaavat. Muun ensiapuhenkilöstön tulee omata riittävät ensiaputaidot.

Henkilömäärä

Kerrotaan tapahtumatilan/-paikan sallima maksimihenkilömäärä.

Ohje: Kokoontumistilan maksimihenkilömäärä on määritetty rakennusluvassa. Maksimihenkilömäärään vaikuttavat rakennuksen paloluokka, pinta-ala ja uloskäytävien leveys. Ulkotapahtumissa maksimihenkilömäärä lasketaan pääsääntöisesti siten, että henkilöä kohden varataan 1 m² vapaata pinta-alaa. Vapaaseen pinta-alaan ei lasketa esiintymislava tms. tilaa eikä vaatesäilytys-, wc- tai varastotiloja. Käytettävissä oleva uloskäytävien leveys voi rajoittaa maksimihenkilömäärää. Mikäli yleisötapahtuma halutaan järjestää käyttötarkoitukseltaan poikkeavassa tilassa, kuten teollisuushallissa tai työpaikkatilassa, tulee tapahtuman järjestäjän olla hyvissä ajoin yhteydessä pelastusviranomaiseen. Pelastusviranomainen määrittää ehdot tapahtuman järjestämiseen, kuten tilan maksimihenkilömäärän. Lisätietoa: Suomen Rakentamismääräyskokoelma E1, Taulukko 10.4.1.

Nestekaasu

Kerrotaan, mihin nestekaasua käytetään, kuinka monta kiloa nestekaasua on, minkä kokoisia pulloja on käytössä, missä nestekaasua käytetään ja missä sitä säilytetään. Kuvataan nestekaasun käytön ja säilytyksen turvallisuusjärjestelyt.

Ohje: Kokoontumistiloissa ja muissa niihin verrattavissa tiloissa sekä suurissa yleisötilaisuuksissa saa säilyttää ainoastaan sillä hetkellä käyttöön tarvittavan määrän nestekaasua. Nestekaasun säilytysmäärät on pidettävä mahdollisimman pieninä. Erityisesti suurissa ulkoilmatapahtumissa ruoan valmistukseen tulisi mahdollisuuksien mukaan käyttää jotain muuta energialähdettä, kuten sähköä, jotta nestekaasun määrä alueella ei nouse kohtuuttomaksi.

Tapahtuman järjestäjän tulee kartoittaa tapahtumassa käytettävän nestekaasun kokonaistarve ja neuvotella siitä pelastusviranomaisen kanssa hyvissä ajoin ennen tapahtumaa. Tapahtuman järjestäjän tulee esittää tapahtuman pelastussuunnitelmassa nestekaasun määrä ja perustelut tarpeelle. Lisäksi pelastussuunnitelmassa esitetään nestekaasusta aiheutuvat riskit, turvallisuusjärjestelyt ja niiden perusteella annettavat ohjeet ennaltaehkäisyyn sekä onnettomuus- ja vaaratilanteissa toimimiseksi.

Yleisötapahtumissa on käytettävä pääsääntöisesti 5 tai 6 kg:n nestekaasupulloja. Komposiittipullojen käyttöä suositellaan. Kaikkien tapahtuma-alueella olevien nestekaasupullojen on oltava kytkettyinä käyttölaitteisiin. Mahdolliset varapullot ja tyhjät pullot säilytetään toisaalla, ennalta määritellyssä varastotilassa. Nestekaasupullot tulee säilyttää ja varastoida asianmukaisesti noudattaen Valtioneuvoston asetusta nestekaasulaitosten turvallisuusvaatimuksista (858/2012) 22-25 §. Nestekaasun säilytys on kielletty

rakennusten kellari- ja ullakkotiloissa. Myyntipaikkaan, jossa käytetään nestekaasua, on sijoitettava vähintään yksi 6 kg 27A 144B C käsisammutin ja sammutuspeite.

Käyttölaitteiden on oltava CE-merkittyjä ja käyttötarkoitukseensa soveltuvia. Sisätiloissa käytettävien käyttölaitteiden on oltava sisäkäyttöön hyväksytyjä. Käyttölaitteissa tulee olla liekinvalvontalaitte. Liekinvalvontalaitetta ei vaadita jatkuvassa henkilövalvonnassa käytettävässä avoliekkisessä käyttölaitteessa. Jos käyttölaitteen liittämiseen käytetään kaasuletkua, on letkun oltava nestekaasukäyttöön ja kohteen suurimmalle sallitulle käyttöpaineelle tarkoitettu. Kylmissä olosuhteissa on varmistettava, että letku on tarkoitettu käytettäväksi kyseisissä olosuhteissa. Nestekaasun käyttölaitteita saa asentaa ja huoltaa vain Turvallisuus- ja kemikaaliviraston hyväksymä asennus-, huolto- ja tarkastusliike.

Nestekaasun käyttö yleisötapahtumassa on tilapäistä vaarallisen kemikaalin vähäistä teollista käsittelyä ja/tai varastointia. Tilapäisellä käsittelyllä tai varastoinnilla tarkoitetaan enintään kuusi kuukautta kestävää toimintaa, kuten kemikaalin käyttöä työmailla, messuilla, näyttelyissä tai kilpailuissa. Mikäli yleisötapahtumassa käsitellään tai varastoidaan nestekaasua yli 200 kiloa, on käsittely ja varastointi ilmoituksenvaraista. Lisätietoa ilmoituksen sisällöstä löytyy Valtioneuvoston asetuksesta vaarallisten kemikaalien käsittelyn ja varastoinnin valvonnasta (855/2012) 33 §:stä.

Lisätietoa: Laki vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta (390/2005), Valtioneuvoston asetus vaarallisten kemikaalien käsittelyn ja varastoinnin valvonnasta (855/2012), Valtioneuvoston asetus nestekaasulaitosten turvallisuusvaatimuksista (858/2012)

Palavat nesteet

Kerrotaan, mihin palavia nesteitä käytetään, kuinka paljon nesteitä on, missä nesteitä käytetään ja missä niitä säilytetään. Kuvataan palavien nesteiden käytön ja säilytyksen turvallisuusjärjestelyt.

Ohje: Kokoontumistiloissa ja muissa niihin verrattavissa tiloissa sekä suurissa yleisötilaisuuksissa saa säilyttää ainoastaan toiminnan harjoittamisen kannalta tarpeellisia määriä palavia nesteitä. Palavien nesteiden säilytysmäärät on pidettävä mahdollisimman pieninä.

Tapahtuman järjestäjän tulee kartoittaa tapahtumassa käytettävien palavien nesteiden kokonaistarve ja neuvotella siitä pelastusviranomaisen kanssa hyvissä ajoin ennen tapahtumaa. Tapahtuman järjestäjän tulee esittää tapahtuman pelastussuunnitelmassa palavien nesteiden määrä ja perustelut tarpeelle. Lisäksi pelastussuunnitelmassa esitetään palavista nesteistä aiheutuvat riskit, turvallisuusjärjestelyt ja niiden perusteella annettavat ohjeet ennaltaehkäisyyn sekä onnettomuus- ja vaaratilanteissa toimimiseksi.

Palavien nesteiden käsittelyssä on noudatettava riittävää varovaisuutta. Palavat nesteet, aerosolit ja palavat kaasut tulee säilyttää erillään sytytyslähteistä sekä siten, etteivät ne pääse kuumenemaan vaarallisesti. Säilytyspaikoilla on oltava tarkoituksenmukaiset alkusammutusvälineet. Esimerkiksi generaattorin ja aggregaatin läheisyyteen tulee sijoittaa vähintään yksi 6 kg 27A 144B C käsisammutin. Palavat nesteet tulee ensisijaisesti säilyttää erillisessä, oman paloteknisen osaston muodostavassa varastotilassa tai -huoneessa taikka muusta toiminnasta erillisessä huoltotilassa tai vastaavassa.

Mikäli yleisötapahtumassa käsiteltävien ja varastoitavien kemikaalien määrä täyttää Valtioneuvoston asetuksessa vaarallisten kemikaalien käsittelyn ja varastoinnin valvonnasta (855/2012) 5 §:ssä määritetyt kriteerit, on käsittely ja varastointi ilmoituksenvaraista. Ilmoituksen sisällöstä säädetään tarkemmin Valtioneuvoston asetuksessa vaarallisten kemikaalien käsittelyn ja varastoinnin valvonnasta (855/2012) 33, 35 ja 37 §:ssä.

Lisätietoa: Laki vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta (390/2005), Valtioneuvoston asetus vaarallisten kemikaalien käsittelyn ja varastoinnin valvonnasta (855/2012), Valtioneuvoston asetus nestekaasulaitosten turvallisuusvaatimuksista (858/2012)

Palo-osastointi

Kuvataan tapahtumatilan palo-osastointi.

Ohje: Tapahtumatilan palo-osastointi selviää todennäköisesti tapahtumapaikan pelastussuunnitelmasta. Yleisötapahtuman aikana palo-osastointia ei saa heikentää. Palo-ovet on pidettävä suljettuina ja salvattuina. Mahdolliset palo-osastosta toiseen vedettävät johdot ja kaapelit eivät saa kiillata palo-ovia auki. Lisätietoa: Suomen Rakentamismääräyskokoelma E1 osat 5 ja 7.

Pelastuslaitoksen toimintaedellytykset

Kerrotaan pelastusteiden sijainnit, leveydet ja opastus/merkinnät.

Ohje: Pelastustie on hälytysajoneuvoille tarkoitettu ajotie. Pelastusteiden tarkoituksena on taata pelastuslaitoksen toimintaedellytykset onnettomuustilanteissa. Tapahtumanjärjestäjä määrittää pelastussuunnitelmassaan pelastustiet ja hyväksyttää ne pelastuslaitoksella. Tapahtumanjärjestäjä on velvollinen pitämään pelastustiet ajokelpoisina ja esteettöminä koko tapahtuman ajan sekä merkitsemään ne asianmukaisesti.

Pelastustielle ei saa pysäköidä ajoneuvoja eikä asettaa muutakaan estettä. Pelastustien päällysteenä voi olla kiveys, asfaltti, betoni, kivituhka tai nurmikivi. Nurmikko ei sovellu pelastustien päällysteeksi. Pelastustien leveys on oltava vähintään 3,5 m ja kantavuus 32 t. Ambulanssireitin leveys on vähintään 2,3 m. Pelastusteistä, niiden tarkasta mitoituksesta ja merkinnästä löytyy lisää tietoa pelastustieohjeesta.

Poistumisjärjestelyt

Kuvataan poistumisjärjestelyt. Kerrotaan uloskäytävien sijainnit, määrä ja leveydet sekä niiden opastus ja merkintä. Kuvataan, miten esteettömyyttä valvotaan ennen tapahtuman alkua ja tapahtuman aikana.

Ohje: Rakennuksesta ja yleisötapahtuma-alueelta tulee voida turvallisesti poistua tulipalossa tai muussa hätätilanteessa. Uloskäytävien on oltava kulkukelpoisia sekä esteettömiä ja niiden ovien on oltava hätätilanteessa helposti avattavissa poistumissuuntaan. Rakennuksesta tai tapahtuma-alueelta on oltava vähintään kaksi erillistä, tarkoituksenmukaisesti sijoitettua uloskäytävää. Uloskäytävien yhteenlaskettu vähimmäisleveys lasketaan tilan tai tapahtuman henkilömäärän mukaan. Uloskäytävän leveyden tulee yleensä olla vähintään 1200 mm. Jos tilan henkilömäärä on enintään 60, saa toinen uloskäytävä olla 900 mm. Uloskäytävien yhteenlaskettu vähimmäisleveys on 1200 mm ensimmäistä 120 henkeä kohden ja leveyttä lisätään 400 mm kutakin seuraavaa 60 henkeä kohden.

Henkilömäärä	Uloskäytävien yhteenlaskettu leveys (mm)
≤ 60	1200 + 900
120	1200 + 1200
300	1200 + 1200
360	2800
420	3200
480	3600
540	4000
600	4400
1000	7200
2000	14 000

Uloskäytävälle johtavan kulkureitin enimmäispituus on 45 metriä. Yleisötapauksissa uloskäytävät ja kulkureitit niille tulee merkitä ja valaista. Lisätietoa: Suomen Rakentamismääräyskokoelma E1 10 Poistuminen palon sattuessa; Sisäasianministeriön asetus rakennusten poistumisreittien merkitsemisestä ja valaisemisesta 805/2005.

Sisusteet, somisteet

Kuvataan tapahtuma-alueella/-tilassa käytettävät sisusteet ja somisteet sekä kerrotaan niiden syttyvyysluokat. Mikäli suojaus on tehty itse, kerrotaan millä aineella ja menetelmällä suojaus tehty (minkä luokituksen käsittely antaa). Syttyvyysluokasta on esitettävä pyydettyä todistus.

Ohje: Sisusteella tarkoitetaan verhoa, pehmustettua istuinhuonekalua, irtomattoa sekä muuta käyttötapaansa ja -materiaalinsa puolesta näihin rinnastettavaa tuotetta. Sisusteita yleisötapauksissa ovat esimerkiksi lavasteissa ja somisteissa käytettävät kankaat, banderollit ja irtomatot. Sisusteiden tulee olla sellaisia, että ne eivät aiheuta tulipalon syttymisen tai leviämisen vaaraa.

Yleisötapauksissa käytettävät sisusteet tulee olla syttyvyysluokkaa 1 (vaikeasti syttyvä SL1). Vaikeasti syttyviä materiaaleja ovat esimerkiksi palosuojattu puuvilla, palosuojattu viskoosi, palosuojattu villa ja palosuojattu polyesteri. SL 1 kuuluva materiaali syttyy vaikeasti, sammuu itsestään eikä muodosta paloa levittävää sulaa. Mikäli tila (ei ravintola) on varustettu automaattisella sammutuslaitteistolla, voivat sisusteet olla syttyvyysluokkaa 2 (tavanomaisesti syttyvä SL2). Sisusteiden on aina oltava syttyvyysluokkaa 1, jos tiloissa käytetään avotulta tai pyrotehosteita. Lisätietoa: Sisusteiden paloturvallisuus yleisötilaisuuksissa - ohje.

Sähköt

Kuvataan, minkä tyyppisiä sähkölaitteita ja -asennuksia on käytössä. Kuvataan sähköasennuksiin liittyvät turvallisuusjärjestelyt.

Ohje: Yleisötapauksissa on usein tarvetta käyttää tilapäisiä sähköasennuksia. Tilapäiset sähköasennukset aiheuttavat tulipalon ja tapaturman vaaroja tapauksissa. Tästä johtuen tapahtumanjärjestäjän on huomioitava sähköturvallisuus jo suunnitteluvaiheessa.

Sähköasennuksia sekä sähkölaitteiden korjaustöitä saavat tehdä vain kelpoisuusvaatimuksen täyttävät henkilöt ja yritykset. Ulkotiloissa käytetään vain ulkokäyttöön tarkoitettuja sähkölaitteita ja -johtoja. Tapahtuman järjestäjän on myös varauduttava suojaamaan sähkölaitteet sateelta. Mikäli kaapeleita tai sähköjohtoja on tarvetta vetää kulkuväylien poikki, on tapahtuman järjestäjän varmistettava, että niistä ei aiheudu sähköjohtojen vahingoittumisen vaaraa tai kompastumisen vaaraa ihmisille. Kaapelit ja johdot voidaan suojata joko upottamalla ne suojaputkessa maahan, nostamalla ne kulkuväylän yläpuolelle tai käyttämällä tarkoitukseen soveltuvia kaapelikouruja ja ajosiltoja. Tilapäisistä sähköasennuksista laaditaan yleensä asennustodistus.

Tilapäiset rakennelmat

Kuvataan tapahtuma-alueen/tilan tilapäiset rakennelmat ja miten ohjeen vähimmäisturvallisuusvaatimukset on niiden osalta toteutettu. Mahdollisen toimenpideluvan tarve on selvitettävä tapahtumakunnan rakennusvalvontaviranomaiselta.

Ohje: Yleisötapauksiin rakennetaan usein erilaisia väliaikaisia rakennelmia, kuten katsomoita telttoja tai lava. Telttojen henkilömäärä mitoitetaan samoin, kuin kokoontumistilassa. Telttakankaan tulee olla

paloturvallista (SL1). Teltan uloskäytävät on opastettu. Pienissä teltoissa opastus voidaan tehdä jälkiheijastavilla poistumistiemerkeillä. Suuret teltat (yli 300 m²) varustetaan akkuvarmennetuilla poistumisreitien merkeillä ja valaistuksella. Suurten telttojen osalta laaditaan yleensä pystytystodistus. Teltta on kiinnitettävä tukevasti alustaansa valmistajan ohjeen mukaisesti esimerkiksi betoni- tai vesipainoin. Teltta sijoitetaan riittävän kauas rakennuksesta (suositus 8 m). Teltan sijoituksessa on huomioitu myös pelastustiet.

Katsomo rakennetaan RakMk osan F2 vaatimusten mukaisesti.

- kaide rakennetaan, kun putoamiskorkeus ylittää 500 mm tai putoamisen tai harhaan astumisen vaara on olemassa.
- kiinteäistuimien istuinalueen penkkirivin jatkeeksi ei voi sijoittaa irtoistuimia
- istuimet on kiinnitettävä alustaan, mikäli istuinalueen lattia on kalteva tai istuinrivien lattioiden välillä on tasoeroja. Irtoistuimia saa käyttää lattiapinnaltaan vaakasuorassa tilassa, jossa istuimet on sijoitettu pöytien ympärille.
- istuinrivien kulkuvälin vapaan leveyden tulee olla riittävä suhteessa kulkuväliä käyttävien henkilöiden määrään ja istuimien laatuun. Istuinrivien kulkuvälin vapaa leveys suhteessa istuinten laatuun ja rivin paikkalukuun suunnitellaan RakMk F2 2001 taulukon 4.4.2 mukaan.
- katsomon kulkureittien portaiden nousu on enintään 180 mm ja etenemä vähintään 270 mm katsomon portaiden avoaskelmien välit on tukittava siten, että avoaskelmien välistä ei saa mahtua yli 110 mm:n mittainen kuutio
- portaassa ja luiskassa käsijohte on asennettava koko pituudelle. Käsijohteen tulee olla mitoitettu niin, että siitä saa tukevan otteen. Käsijohteen pää on muotoiltava turvallisesti.
- Jos tilassa on yli 60 tuolia, ne on kytkettävä toisiinsa vähintään neljän ryhmässä, jollei tuoleja ole sijoitettu pöytien ympärille.

Tuliesitys, pyrotekniikka

Mikäli tapahtumaan liittyy tuliesitys tai pyrotekniikka, siitä tehdään erillinen ilmoitus, joka liitetään osaksi pelastussuunnitelmaa.

Ohje: Tuliesityksen ja pyrotekniikan aiheuttamat vaarat ja riskit huomioidaan suunnitelman kohdassa 2 Tapahtuman vaarojen ja riskien selvitys ja arviointi.

4. OHJEET

Suunnitelman tässä kohdassa kuvataan, kuinka tapahtuman toteuttamiseen osallistuvalla henkilöstöllä ja tapahtuman yleisöllä annetaan ohjeet. Tähän kohtaan myös kootaan havaittujen vaarojen ja riskien perusteella annetut ohjeet onnettomuuksien ennaltaehkäisyyn sekä oikeaan toimintaan eri onnettomuustilanteissa. Esimerkkiohjeita löytyy alta.

Muokkaa ohjeet tapahtumaan sopivaksi ja lisää uusia tarpeen mukaan. Älä liitä suunnitelmaan ohjeita, jotka eivät tapahtumaan sovellu – esimerkiksi pikapalopostin käyttöohjetta tarvitaan vain, jos tapahtumatilassa on pikapaloposteja.

Osion alkuun on varattu tilaa, johon listataan ohjeet. Tämä helpottaa kokonaisuuden hahmottamista ja oikean ohjeen löytämistä. Tavoitteena on, että jokaiseen havaittuun puuttumista vaativaan riskiin on ohjeet sekä ennaltaehkäisyyn että oikeaan toimintaan tilanteen sattuessa! Sen lisäksi, että ohjeet ovat pelastussuunnitelmassa, niitä voi tarpeen mukaan tulostaa jaettavaksi. Tapahtuman henkilökunnalle jaettavista ohjeista kannattaa koostaa oma kokonaisuus.

4.1 Ennaltaehkäisyohjeet

Esimerkkiohje 1: Tulipalojen ennaltaehkäisyn ohjeet
Esimerkkiohje 2: Tapaturmien ennaltaehkäisyn ohjeet

4.2 Toimintaohjeet

Esimerkkiohje 3: Tulipalo
Esimerkkiohje 4: Häätäensiapu
Esimerkkiohje 5: Hätäpuhelu

5. LIITTEET

Suunnitelman liitteeksi laitetaan tapahtuma-alueen kartta sekä ensiapusuunnitelma. Lisäksi suunnitelmaan liitetään muita tarpeellisia liitteitä, kuten tuliesityksen tai tehosteiden käytön ilmoitukset. Liitteeksi laitetaan myös tarkistuslista, jonka avulla tapahtuman järjestäjä voi ennakkoon tarkistaa, että turvallisuuteen liittyvät asiat ovat kunnossa ja niistä huolehditaan.

1. Kartta tapahtumapaikasta ja/tai alueesta (tilapäiset rakenteet, alkusammutuskalusto, poistumisjärjestelyt, pelastustiet, nestekaasun ja palavien nesteiden sijoittelu)
2. Ensiapusuunnitelma
3. Tarkistuslista
4. Ilmoitus tuliesityksestä
5. Ilmoitus tehosteiden käytöstä
6. Jne.

Pelastussuunnitelma on lähetettävä viimeistään 14 vuorokautta ennen tapahtuman alkua osoitteeseen paivystava.palotarkastaja@espo.fi tai Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos, Päivystävä palotarkastaja, PL 6700, 02070 ESPOON KAUPUNKI.